

NOTAT

Miljø- og
Fødevarerministeriet
Miljøstyrelsen

Pesticider og Biocider
Den 17. december 2018

Notat vedr. Miljøstyrelsens vurdering af de danske anvendelser af neonikotinoider i lyset af EFSA's konklusioner om risikoen for bier, februar 2018.
Imidacloprid til bejdsning af roefrø.

Baggrund

EFSA har indsamlet og vurderet en stor mængde data publiceret til og med 2016 af meget varierende kvalitet og karakter. Det er disse data, som lægges til grund for de seneste EFSA-konklusioner om risikoen for bier ved anvendelse af de tre neonikotinoider, clothianidin, imidacloprid og thiamethoxam som bejdsmidler i EU. EFSA har fået mandat af Kommissionen til at udføre den opdaterede risikovurdering for bier i overensstemmelse med den vejledning om risikovurdering for bier¹, som EFSA har udarbejdet i 2013. Denne vejledning er dog ikke vedtaget i EU, og det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at implementere vejledningen fuldt ud, da der på flere områder ikke findes retningslinjer for udførelse af de krævede undersøgelser, og da den indeholder aspekter, hvor der er behov for yderligere viden og forskning, før disse aspekter meningsfyldt kan inddrages. På nuværende tidspunkt anvendes denne vejledning derfor ikke i EU-medlemslande ved risikovurderingen af pesticider. EFSA's risikovurdering er omfattende og detaljeret. Den er ikke målrettet de enkelte medlemslande i EU, men er foretaget for repræsentative anvendelser af de tre neonikotinoider i EU.

Generelt om EFSA's risikovurderinger

Risikovurderinger foretages i princippet på baggrund af en realistisk "worst case"² vurdering. I praksis bruges en trinvis fremgangsmåde:

Trin 1 - i EU kaldet Tier 1

Først vurderer man risikoen ved en simpel sammenligning af de koncentrationer, der er fundet ikke at give effekter i standardiserede laboratorieforsøg, og et groft skøn over den forventede udsættelse for stoffet i miljøet. Hvis vurderingen på første trin viser en sikker anvendelse, stopper risikovurderingen her – EFSA's vurdering angiver "low risk" eller "L", hvis ikke fortsættes til højere trin.

Trin 2 - i EU kaldet Tier 2

På dette trin gøres vurderingen mere realistisk primært ved at tilnærme udsættelsen i miljøet til mere realistiske forhold fx ud fra feltstudier. Hvis der vises sikker anvendelse, stopper risikovurderingen her – EFSA's vurdering angiver "low risk" eller "L", hvis ikke fortsættes til højere trin.

Trin 3 - i EU kaldet Tier 3

På dette trin inddrages feltstudier eller specialiserede laboratoriestudier, som enten be- eller afkræfter, at der i praksis er en risiko ved den pågældende anvendelse i forhold til de i vejledningen opstillede beskyttelsesmål ("protection goals"). Tier 3 vil ofte være en kvalitativ vurdering, som vægter den

¹ EFSA Guidance Document in the risk assessment of plant protection products on bees (*Apis mellifera*, *Bombus* spp. and solitary bees). *EFSA Journal* 2013;11(7):3295

² Udtrykkene i anførselstegn er de engelske udtryk som bruges i EFSA's konklusioner.

samlede viden – dette kaldes en ”weight-of-evidence” tilgang. Hvis der ikke kan vises sikker anvendelse på trin 3, godkendes stoffet ikke til den pågældende anvendelse. De udførte risikovurderinger er i høj grad afhængige af, hvorvidt der er egnede studier.

I EFSA’s opdaterede risikovurderinger, indgår der studier af meget varierende kvalitet og karakter, som har forskellige styrker og mangler, og hvor størstedelen af studierne ikke er udført med henblik på kvantitativ risikovurdering. EFSA har systematisk evalueret alle studierne, inden selve risikovurderingen er udført. Denne evaluering af studierne har været i høring hos medlemslandene, inden resultaterne efterfølgende er blevet anvendt til risikovurdering for de bi-arter, bi-scenarier og anvendelses-scenarier, de er vurderet egnede til at indgå i.

Miljøstyrelsen har i 2017 løbende gennemgået flere af de studier, som indgår i EFSA’s opdaterede vurderinger. EFSA’s og Miljøstyrelsens vurderinger stemmer overens i forhold til, hvorvidt disse studier bør inddrages i risikovurderingen af de for Danmark relevante anvendelser eller ej. Risikoen for forskellige anvendelses-scenarier er af EFSA vurderet separat for honningbier, humlebier og enlige bier (”solitary bees”). Der er især mangel på egnede studier for humlebier og enlige bier.

For mange anvendelses-scenarier har det ikke været muligt for EFSA at foretage en risikovurdering højere end første trin - Tier 1. I tilfælde hvor data kun rækker til en Tier 1-vurdering, og denne vurdering påviser en risiko - angivet som ”R1”, konkluderer EFSA, at der er en risiko for bier for den pågældende anvendelse. Dette bygger på konservative antagelser i EFSA’s vejledning, herunder at beskyttelsesmålet er sat efter de laveste niveauer for baggrunds dødeligheden fundet i litteraturen samt ekstra sikkerhedsfaktor på 5 og 10 for humlebier og enlige bier på Tier 1. Det er hermed ikke givet, at der er tale om en reel risiko for bier, men at den udførte risikovurdering ikke kan vise en sikker anvendelse på grund af et til tider sparsomt datagrundlag.

For en del anvendelses-scenarier vurderer EFSA, at en risiko for bier ikke kan afvises – angivet som ”R2”. Dette skyldes typisk, at det kun har været muligt for EFSA at udføre en forsimplet trin 1 risikovurdering – og denne har ikke vist en lav risiko ”L”, eller at en trin 3-risikovurdering ikke er kommet til en entydig konklusion. Dette betyder ikke, at der er påvist en risiko for bier ved anvendelsen, men derimod at EFSA ikke på baggrund af det tilgængelige data kan påvise en lav risiko – angivet som ”L”.

Gennemgang af den danske anvendelse af imidacloprid til bejdsning af roefrø

Roefrø bejdses med op til 60 g imidacloprid/ha (Gaucho WS 70) i Danmark. Anvendelse af op til 117 g imidacloprid/ha vurderes af EFSA at udgøre en lav risiko – ”L” baseret på trin 1, såfremt roerne høstes før blomstring, samt at der ikke sås bi-attraktive eller blomstrende afgrøder året efter. For øvrige scenarier er risikoen ligeledes lav ved høst før blomstring baseret på trin 1 eller trin 3 for efterfølgende afgrøder. Miljøstyrelsen vurderer på den baggrund, at anvendelse af 60 g imidachloprid /ha ikke udgør en reel risiko for bier, såfremt der anvendes risikobegrænsende foranstaltninger i form af afstandskrav på 25 m til blomstrende afgrøder ved såning med trykluft udstyr og krav om, at der ikke må sås blomstrende afgrøder året efter høst af roer.